PHÁT TRIỂN TƯ DUY PHẢN BIỆN CHO NGƯỜI HỌC THÔNG QUA PHƯƠNG PHÁP THẢO LUẬN TRÊN NỀN TẢNG SỐ TRONG MÔN GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ TRONG CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG

Hoàng Thị Kiều Oanh
Khoa Cơ bản - Ngoại ngữ - Pháp luật, Trường Cao đẳng Đà Nẵng

Tóm tắt: *Bài viết phân tích cơ sở lý luận về phát triển tư duy phản biện thông qua thảo luận trên nền tảng số trong môn Giáo dục chính trị tại các trường cao đẳng. Trên cơ sở phân tích, tổng hợp tài liệu, bài viết đề xuất quy trình tổ chức gồm năm bước, từ xác định mục tiêu đến đánh giá và tự phản tư, đồng thời minh họa bằng tình huống phù hợp với chương trình. Bài viết đề xuất bảy biện pháp bảo đảm hiệu quả, nhấn mạnh thiết kế nhiệm vụ, năng lực giảng viên, kỹ năng người học, môi trường đối thoại, học liệu số, đánh giá và điều kiện triển khai trong nhà trường.*

Từ khóa*: Tư duy phản biện; phương pháp thảo luận; nền tảng số; giáo dục chính trị.*

DEVELOPING CRITICAL THINKING FOR LEARNERS THROUGH DIGITAL-BASED DISCUSSION METHODS IN POLITICAL EDUCATION IN COLLEGES

Abstract: *The article analyzes the theoretical basis for the development of critical thinking through discussion on digital platforms in Political Education at colleges. On the basis of analyzing and synthesizing documents, the article proposes a five-step organizational process, from defining goals to evaluation and self-reflection, and illustrating with situations suitable for the program. The paper proposes seven measures to ensure effectiveness, emphasizing task design, lecturer capacity, learner skills, dialogue environment, digital learning materials, assessment and implementation conditions in schools.*

Keywords: *Critical thinking; discussion methods; digital platforms; political education.*

Nhận bài: 14/09/2026 *Phản biện: 14/10/2026* *Duyệt đăng: 19/10/2026*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số giáo dục, phát triển tư duy phản biện là yêu cầu quan trọng nhằm nâng cao chất lượng đào tạo tại các trường cao đẳng. Năng lực này giúp người học phân tích thông tin, đánh giá bằng chứng, xây dựng lập luận và lựa chọn cách giải quyết vấn đề. Đối với môn Giáo dục chính trị, tư duy phản biện góp phần nâng cao khả năng nhận thức, củng cố niềm tin trên cơ sở hiểu biết, hình thành trách nhiệm công dân và năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn nghề nghiệp. Tuy nhiên, việc phát triển tư duy phản biện khó đạt hiệu quả nếu hoạt động dạy học chủ yếu dừng ở truyền thụ kiến thức và ghi nhớ nội dung. Đặc thù đào tạo cao đẳng đòi hỏi môn Giáo dục chính trị phải gắn với những tình huống trong lao động, giao tiếp và đời sống xã hội. Vì vậy, cần tạo cơ hội để người học đặt câu hỏi, đối chiếu quan điểm, kiểm chứng thông tin và bảo vệ nhận định bằng lý lẽ. Thảo luận trên nền tảng số có thể đáp ứng yêu cầu này thông qua mở rộng không gian tương tác, chia sẻ học liệu, lưu trữ ý kiến và hỗ trợ phản hồi. Tuy nhiên, công nghệ chỉ phát huy giá trị khi gắn với nhiệm vụ học tập phù hợp, sự điều phối của giảng viên và tiêu chí đánh giá rõ ràng. Từ đó, bài viết làm rõ cơ sở lý luận, đề xuất quy trình và biện pháp tổ chức thảo luận trên nền tảng số nhằm phát triển tư duy phản biện trong môn Giáo dục chính trị tại các trường cao đẳng.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận về phát triển tư duy phản biện thông qua phương pháp thảo luận trên nền tảng số trong môn Giáo dục chính trị

Tư duy phản biện (Critical thinking): Là khả năng xem xét vấn đề đa chiều, kiểm tra nhận định, đánh giá bằng chứng và lập luận để đưa ra kết luận có căn cứ. Quá trình này kết hợp phân tích, so sánh, tổng hợp, đánh giá với thái độ hoài nghi xây dựng, sẵn sàng điều chỉnh quan điểm trước bằng chứng thuyết phục. Ennis (1989) nhấn mạnh tư duy hợp lý, phản tư để quyết định nên tin và làm gì; Halpern (1998) đề cao tính mục đích, lý trí và sự phù hợp với nhiệm vụ; Facione (1990) xác định đây là phán đoán có mục đích, tự điều chỉnh, dựa trên phân tích, đánh giá và suy luận. Với sinh viên, tư duy phản biện hỗ trợ khám phá, vận dụng tri thức, tự học và chịu trách nhiệm về nhận định.

Phương pháp thảo luận trên nền tảng số (Digital/Online Discussion Method): Là phương pháp giảng viên tổ chức người học trao đổi, lập luận, phản hồi và giải quyết vấn đề qua diễn đàn, LMS hoặc ứng dụng trực tuyến. Hoạt động đồng bộ hoặc không đồng bộ kết hợp đối thoại với chia sẻ, lưu trữ học liệu, tạo điều kiện kiến tạo tri thức, hợp tác và phản biện.

Phát triển tư duy phản biện thông qua thảo luận số trong môn Giáo dục chính trị: Là quá trình tổ chức nhiệm vụ gắn kiến thức với thực tiễn xã hội, nghề nghiệp, giúp người học nhận diện vấn đề, kiểm chứng, đối chiếu quan điểm và điều chỉnh kết luận. Giảng viên thiết kế, điều phối, đánh giá; nền tảng hỗ trợ lưu giữ lập luận và tương tác. Ví dụ, thảo luận tình huống: "Một sinh viên đọc được bài viết trên mạng xã hội phản ánh doanh nghiệp xả thải gây ô nhiễm nhưng chưa xác định được nguồn tin. Sinh viên này cho rằng cần chia sẻ ngay để cảnh báo cộng đồng. Em có đồng tình không? Vì sao?". Các nhóm phân tích nhu cầu cảnh báo, độ tin cậy và trách nhiệm chia sẻ, phản biện bằng câu hỏi: "Thông tin dựa trên bằng chứng nào?", "Hình ảnh có đúng thời gian, địa điểm không?", "Nếu thông tin sai, việc chia sẻ có thể gây hậu quả gì?". Sau phản hồi và kiểm chứng, sinh viên tự đánh giá quan điểm trước, sau thảo luận. Giảng viên đánh giá chất lượng lập luận, sự tiến bộ thay vì chỉ đồng tình hay phản đối.

2.2. Quy trình tổ chức thảo luận trên nền tảng số nhằm phát triển tư duy phản biện cho người học trong môn Giáo dục chính trị

Quy trình cần có mục tiêu, nhiệm vụ và tiêu chí rõ ràng, gắn lý luận với đời sống, nghề nghiệp. Hiệu quả phụ thuộc thiết kế, điều phối sư phạm, có thể triển khai qua năm bước:

Bước 1: Xác định mục tiêu và thiết kế chủ đề: Chọn biểu hiện cần rèn như phân biệt sự kiện, ý kiến, đánh giá bằng chứng và giải thích kết luận. Chủ đề cần tạo nhiều cách tiếp cận, chẳng hạn ở Bài 9: "Một sinh viên thực tập được đề nghị xác nhận sản phẩm đạt yêu cầu dù chưa kiểm tra đầy đủ để kịp tiến độ giao hàng. Sinh viên nên xử lý thế nào?". Công bố tiêu chí về luận điểm, bằng chứng, xem xét ý kiến khác và tính khả thi.

Bước 2: Chuẩn bị học liệu và tổ chức nhóm: Cung cấp tài liệu nền, tình huống, nguồn đối chiếu và hướng dẫn kiểm chứng. Nhóm bốn đến sáu thành viên luân phiên điều phối, trình bày, phản biện, tổng hợp; mỗi người đăng ý kiến trước khi thống nhất. Quy định tôn trọng, dẫn nguồn và thời hạn phản hồi.

Bước 3: Thảo luận và phản biện: Kết hợp đồng bộ, không đồng bộ; trình bày theo luận điểm – bằng chứng – lý giải – giải pháp. Với Bài 5, có thể phân tích tự động hóa và việc làm, yêu cầu xem xét thời gian, phạm vi, việc làm mới và phân phối lợi ích. Giảng viên gợi mở, nhận diện suy luận phiến diện, hỗ trợ người ít tham gia và tránh kết luận sớm.

Bước 4: Tổng hợp và điều chỉnh: Ghi rõ điểm thống nhất, bất đồng, thiếu bằng chứng; đối chiếu nhận định ban đầu với phản hồi và kết luận mới. Với Bài 2, tình huống tiết kiệm và cắt giảm bảo hộ giúp phân biệt giảm chi phí với hiệu quả, an toàn. Giảng viên chuẩn hóa kiến thức, đánh giá bằng lý lẽ thay vì số đông.

Bước 5: Đánh giá và tự phản tư: Kết hợp sản phẩm, phản hồi, điều chỉnh với đánh giá cá nhân, nhóm, đồng đẳng. Sinh viên nêu mình đã nghĩ gì, bằng chứng nào khiến xem xét lại và cách vận dụng. Không đồng nhất số bình luận với năng lực, hoặc giữ nguyên quan điểm với thiếu tiến bộ; kết quả dùng để điều chỉnh hỗ trợ.

2.3. Biện pháp bảo đảm hiệu quả phát triển tư duy phản biện thông qua thảo luận trên nền tảng số trong môn Giáo dục chính trị tại các trường cao đẳng hiện nay

Cần phối hợp thiết kế dạy học, năng lực giảng viên, sự tham gia và điều kiện tổ chức. Một là, cụ thể hóa mục tiêu theo chủ đề, dùng tình huống nghề nghiệp, trách nhiệm công dân, yêu cầu giải thích căn cứ, hệ quả và phương án khác. Hai là, bồi dưỡng sư phạm số, đặt câu hỏi, nhận diện lỗi lập luận, điều phối bất đồng và phản hồi qua thực hành, dự giờ, phân tích sản phẩm. Ba là, hướng dẫn tìm nguồn, kiểm chứng, phân biệt dữ kiện với nhận xét, trình bày luận điểm – bằng chứng – lý giải; kiểm tra nguồn và chịu trách nhiệm khi dùng AI. Bốn là, xây dựng đối thoại dân chủ, tôn trọng, không công kích hoặc áp đặt bằng số đông; luân phiên vai trò, ghi nhận ý kiến cá nhân và kết hợp phản hồi không đồng bộ. Năm là, phát triển kho tình huống có nguồn, cập nhật, kèm câu hỏi, tiêu chí; chọn công cụ dễ dùng, hỗ trợ phản hồi và

lưu chỉnh sửa, tránh phân tán qua nhiều ứng dụng. Sáu là, đánh giá logic, bằng chứng, phản hồi và tiến bộ; kết hợp tự đánh giá, đồng đẳng, giảng viên, phân biệt đóng góp cá nhân, không lấy sự trùng ý làm chuẩn duy nhất. Bảy là, bảo đảm thiết bị, kết nối, học liệu dung lượng thấp, hỗ trợ kỹ thuật và thời gian phù hợp; đưa hoạt động vào kế hoạch, định kỳ phân tích minh chứng để cải tiến.

III. KẾT LUẬN

Phát triển tư duy phản biện thông qua thảo luận trên nền tảng số là hướng đổi mới phương pháp giảng dạy môn Giáo dục chính trị tại các trường cao đẳng. Phương pháp này tạo cơ hội để người học phân tích vấn đề, kiểm chứng thông tin, đối chiếu quan điểm và hình thành nhận định có căn cứ. Bài viết đề xuất quy trình năm bước và bảy biện pháp bảo đảm hiệu quả tổ chức, nhấn mạnh vai trò của giảng viên, sự chủ động của người học và đánh giá quá trình. Việc triển khai cần gắn nội dung môn học với thực tiễn nghề nghiệp, bảo đảm môi trường đối thoại tôn trọng và điều kiện tiếp cận công nghệ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ennis, R. H. (1989). Critical thinking and subject specificity: Clarification and needed research. Educational Researcher, 18(3), 4-10.

Facione, P. (1990). Critical thinking: A statement of expert consensus for purposes of educational assessment and instruction (The Delphi Report). Retrieved January 10, 2021, from https://www.qcc.cuny.edu/socialsciences/ppecorino/CT-Expert-Report.pdf.

Halpern, D. F. (1998). Teaching critical thinking for transfer across domains: Disposition, skills, structure training, and metacognitive monitoring. American Psychologist, 53(4), 449-455.